

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра теорії й методики дошкільної та
початкової освіти**

СХВАЛЕНО

протокол засідання вченої ради МОІППО
від 11 червня 2025 р. № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ МОІППО
від 12 вересня 2025 р. № 209-А

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
керівників (директорів), вихователів-методистів
закладів дошкільної освіти
(БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ)**

Миколаїв – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітню програму підвищення кваліфікації керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про вищу освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», на виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», від 31 березня 2021 року № 397 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), від 29 листопада 2022 року № 1068 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», наказу Міністерства економіки України від 28 вересня 2021 року № 620-21 «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти, та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик менеджменту освіти та професійного розвитку педагогів, керівних кадрів, навчально-допоміжного персоналу в галузі освіти.

Мета програми: професійний розвиток керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти через удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань відповідно до державної політики щодо освіти для забезпечення якості освіти держави й регіону; поглиблення і розширення професійних знань, умінь, навичок; здобуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у професійній діяльності.

Основні завдання програми:

удосконалити знання:

- психологічного, інклюзивного, цифрового, мовно-комунікативного, ціннісно-етичного компонентів професійної компетентності керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти;
- професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» та вимог до управлінської діяльності;
- нормативно-правової бази та навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти;
- організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу; особливостей методичного супроводу освітнього процесу в закладі дошкільної освіти;
- вимог до розвивального та інклюзивного освітнього простору в закладі дошкільної освіти;
- засад партнерства та громадського самоврядування в закладі дошкільної освіти;

- засад командної взаємодії під час управлінської діяльності;
- інструментів аналізу функціонування і розвитку закладу освіти;
- методів та інструментів збору й обробки інформації;
- технік саморегуляції емоційного стану;
- основ медіаграмотності, нормативно-правового забезпечення використання ІКТ та електронних освітніх ресурсів в управлінській діяльності;
- основних принципів, функцій, форм і методів самоосвіти;
- норм та стилів літературної української мови;

сформувати вміння (навички):

- застосовувати знання педагогічного, психологічного, інклюзивного, цифрового, мовно-комунікативного, ціннісно-етичного компонентів професійної компетентності керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти;
- проєктувати освітній безпечний простір закладу дошкільної освіти з урахуванням вікових особливостей, психічного розвитку та потреб здобувачів освіти;
- використовувати сучасні методи й інструменти управління персоналом;
- застосувати принципи командної взаємодії в управлінській діяльності;
- організовувати освітній процес згідно з вимогами законодавчих і нормативно-правових документів;
- залучати всіх учасників освітнього процесу до його організації та реалізації;
- використовувати ефективні форми, методи організації методичної підтримки та супроводу педагогічного персоналу;
- визначати відповідність власних професійних компетентностей вимогам професійного стандарту та виявляти труднощі, усувати недоліки власної діяльності;
- обирати форми, способи, професійного розвитку, визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя;
- здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
- керувати власними емоціями у професійній діяльності чи/або під час спілкування з іншими учасниками освітнього процесу;
- визначати сильні та слабкі сторони закладу дошкільної освіти на основі інструментів аналізу стану функціонування і розвитку освіти;
- підбирати й застосовувати методи збору інформації, інструменти для вивчення освітніх та управлінських процесів;
- висловлювати власні думки в усній та письмовій формах державною мовою;

розвинути установки до:

- морально-етичних цінностей (повага до життя, себе та інших людей, гідність, чесність, справедливість);
- соціально-політичних цінностей (свобода, лідерство, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, емоційний інтелект, соціальний інтелект, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність та відповідальність);
- інтелектуально-розвивальних цінностей (здатність до особистісного та професійного розвитку: самомотивація, самоактуалізація, самоорганізація, самореалізація, самоаналіз,

самооцінювання, саморозвиток, самокорекція; когнітивна гнучкість, критичне мислення, креативність, системність).

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, тем, послідовність, загальна кількість годин на їх розгляд можуть бути зміненими, окремі питання перенесені в інші теми згідно із загальною концепцією робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Навчальні заняття за програмою організовано у формі інтерактивних лекційних занять, навчальних тренінгів, семінарів, практикумів, стажування на базі закладів освіти, круглих столів, конференцій з обміну досвідом, дискусій тощо.

За дистанційною формою навчання заняття в синхронному режимі проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі – у різних форматах.

Навчально-методичне забезпечення програми представлено матеріалами для самостійної роботи здобувачів освіти за темами дистанційної складової (відеолекції, чати, онлайн-вправи, відеоматеріали, презентації, тести тощо) та списком рекомендованих інформаційних і літературних джерел відповідно до тематики навчальних модулів.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проектор, ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, швидкісний інтернет-канал (уможливорює використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів);
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

1.	Розробники освітньої програми	Лебідь Г. С., к. пед. н., доцент кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти МОППО; Маланчук О. В., методист кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти МОППО; Сокурєнко О. О., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти МОППО							
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти							
3.	Мета освітньої програми	Професійний розвиток керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти через удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань відповідно до державної політики щодо освіти для забезпечення якості освіти держави й регіону; поглиблення і розширення професійних знань, умінь, навичок; здобуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у професійній діяльності							
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або посадою педагогічного працівника	Керівники (директори), вихователі-методисти закладів дошкільної освіти							
5.	Напрямок освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти							
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент. Модуль / тема	Загальний обсяг годин	Засоби провадження				Самостійна робота
Авдиторна робота									
Усього аудиторних годин	Інтерактивне заняття (лекція)				Навчальний тренінг	Практичне заняття			
Кількість годин									
Модуль 1. Педагогічний компонент			15	10	6		4	5	
1.1.	Міжнародні тенденції у сфері дошкільної освіти		6	4	2		2	2	
1.2.	Сучасні форми професійної підтримки й допомоги педагогам: принципи, методи організації супервізії та		6	4	2		2	2	

	інтернатури						
1.3.	Інтеграція освітніх інновацій в освітній діяльності закладу дошкільної освіти	3	2	2			1
Модуль 2. Психологічний компонент		15	10	4		6	5
2.1.	Технології здійснення позитивного впливу на колектив закладу: формування творчої особистості педагога ЗДО. Принципи, специфіка	6	4	2		2	2
2.2.	Сучасні форми, методи, технології та засоби навчання, що сприяють розвитку власної уваги, саморегуляції, подоланню стресу, керуванню емоціями, порозумінню	6	4	2		2	2
2.3.	Техніки саморегуляції емоційного стану. Підвищення психологічної стійкості й техніки збереження психофізіологічних резервів особистості: психологічна допомога дитині та її родині	3	2			2	1
Модуль 3. Цифровий компонент		15	10	4		6	5
3.1.	Основи медіаграмотності: запобігання онлайн-злочинам у цифровому середовищі	6	4	2		2	2
3.2.	Нормативно-правове забезпечення використання ІКТ та електронних освітніх ресурсів в управлінській діяльності закладом дошкільної освіти, їх класифікація та призначення	6	4	2		2	2
3.3.	Цифрові сервіси для планування власного професійного розвитку, професійного спілкування, спільної роботи під час управління закладом дошкільної освіти	3	2			2	1
Модуль 4. Інклюзивний компонент		15	10	6		4	5
4.1.	Вимоги до розвивального та інклюзивного освітнього простору	3	2	2			1
4.2.	Складові та механізми	6	4	2		2	2

	розроблення індивідуальної програми розвитку						
4.3.	Основні форми конструктивної взаємодії з батьками в інтересах дітей	6	4	2		2	2
	Модуль 5. Мовно-комунікативний компонент	15	10	6		4	5
5.1.	Культура усного професійного мовлення: розвиток українськомовної комунікативної компетентності педагогічного працівника закладу дошкільної освіти	6	4	2		2	2
5.2.	Лексика у фаховому спілкуванні освітян	3	2	2			1
5.3.	Культура писемного ділового спілкування	6	4	2		2	2
	Модуль 6. Ціннісно-етичний компонент	15	10	6		4	5
6.1.	Професійний стандарт керівника (директора) ЗДО та вимоги до управлінської діяльності	3	2	2			1
6.2.	Домедична допомога при закритих та відкритих ранах	3	2			2	1
6.3.	Домедична допомога: невідкладні стани	6	4	2		2	2
6.4.	Узаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням	3	2	2			1
	Модуль 7. Фаховий компонент «Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу. Упровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти»	45	30	14		16	15
7.1.	Підсумкова конференція «Доступна та якісна дошкільна освіта. Умови реалізації Державного стандарту дошкільної освіти»	3	2			2	1
7.2.	Особистісна компетентність дитини. Характеристика освітнього напрямку «Особистість дитини»: рухова та здоров'язберезувальна компетентності	6	4	2		2	2
7.3.	Домінанта освітнього напрямку	6	4	2		2	2

	«Гра дитини»						
7.4.	Зміст та завдання освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі»	6	4	2		2	2
7.5.	Нові вектори, зміст та завдання освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	6	4	2		2	2
7.6.	Нові стратегії змістового компонента освітнього напрямку «Дитина в соціумі»	6	4	2		2	2
7.7.	Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»	6	4	2		2	2
7.8.	Особливості змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва»	6	4	2		2	2
Модуль 8. Фаховий компонент «Організація управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти»		15	10	4		6	5
8.1.	Програма розвитку закладу дошкільної освіти: акценти практичного втілення	6	4	2		2	2
8.2.	Загальні вимоги до організації та технології формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі дошкільної освіти	6	4	2		2	2
8.3	Інструменти аналізу функціонування і розвитку закладу освіти: механізм моніторингу професійної діяльності педагога. Способи відстеження динаміки	3	2			2	1
Модуль 9. Безперервний особистісний та професійний розвиток керівника закладу дошкільної освіти		30	20	8		12	10
9.1.	Аналіз підсумків діяльності ЗДО за навчальний рік як форма оцінювання освітніх та управлінських процесів	6	4	2		2	2
9.2.	Управлінський потенціал керівника закладу дошкільної освіти	3	2	2			1

		- комунікативна (Б3.1); - компетентність педагогічного партнерства (Б 3.3); - здатність до навчання впродовж життя (В1.1, В1.2); - інформаційно-комунікаційна (В2.1, В2.2); - лідерська (Г1.1); - емоційно-етична (Г2.1, Г2.2); - стратегічне управління та розвиток закладу дошкільної освіти (Г1.1, Г1.3); - нормативно-правова (Г3.4); - інклюзивна
11.	Очікувані результати	Удосконалення здоров'язбережувальної, проєктувальної організаційно-методичної, комунікативної, інформаційно-комунікативної, лідерської, емоційно-етичної, нормативно-правової, інклюзивної компетентностей, операційного управління закладом дошкільної освіти, компетентності педагогічного партнерства, стратегічного управління та розвитку закладу дошкільної освіти, здатності до навчання впродовж життя керівників (директорів), вихователів-методистів закладів дошкільної освіти
12.	Особи, які виконують освітню програму	Клименюк Н. В., Кравченко А. М., Кулешова О. А., Кузнецова А. М., Лебідь Г. С., Литвиненко О. М., Маланчук О. В., Мироненко І. В., Мхитарян О. Д., Ніколаєв І. Є., Олійник Л. М., Погромська Г. С., Романюк І. А., Сокурєнко О. О., Федосова Г. О., Шпак Д. О.
13.	Строки виконання освітньої програми	2026 р.
14.	Місце виконання освітньої програми	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Миколаїв, вул. Адміральська, 4-а)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується залежно від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	8–30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://moippo.mk.ua/prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii/

Модуль 1. Педагогічний компонент

Тема 1.1. Міжнародні тенденції у сфері дошкільної освіти

Аналіз сучасних дошкільних освітніх систем. Ключові тенденції та напрями розвитку дошкільної освіти. Дошкільна освіта в країнах Європейського Союзу. Стратегічні рамки, показники, охоплення дошкільної освіти у країнах ЄС. Реалізація в освітньому процесі закладу дошкільної освіти компетентнісного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного, інклюзивного підходів. Співпраця з батьками в європейській системі освіти.

Тема 1.2. Сучасні форми професійної підтримки й допомоги педагогам: принципи, методи організації супервізії та інтернатури

Інструменти професійної підтримки та професійного розвитку педагогічних працівників ЗДО; принципи та форми організації інтернатури й супервізії; методи інтернатури й супервізії: конкретні інструменти.

Тема 1.3. Інтеграція освітніх інновацій в освітній діяльності закладу дошкільної освіти

Упровадження освітніх інновацій у ЗДО; мета та завдання інтеграції інновацій для розвитку дітей, педагогів, закладу; основні види освітніх інновацій, що застосовуються в ЗДО та їх характеристика.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- основних аспектів забезпечення дошкільної освіти в загальноосвітньому вимірі;
- сучасного стану розвитку дошкільної освіти через призму міжнародних та українських реалій;
- основних тенденцій та напрямів розвитку міжнародної системи дошкільної освіти;
- інструментів професійної підтримки та професійного розвитку педагогічних працівників ЗДО;
- принципів та форм організації інтернатури й супервізії;
- методів інтернатури й супервізії: конкретні інструменти;
- необхідності впровадження освітніх інновацій у ЗДО;
- мети та завдань інтеграції інновацій для розвитку дітей, педагогів, закладу;
- основних видів освітніх інновацій, що застосовуються в ЗДО, та їх характеристик.

Уміння та навички:

- володіти теоретичними засадами щодо проблеми розвитку дошкільної освіти в загальноосвітньому вимірі;
- комунікувати з учасниками освітнього процесу, спираючись на міжнародний досвід, соціально-громадянські цінності, педагогіку партнерства, культури демократії;
- виявляти відповідальність у процесі надання учасникам освітнього процесу якісної дошкільної освіти на основі компетентнісного, особисто-орієнтованого підходів у контексті передових міжнародних методик;
- визначати та порівнювати різні принципи, форми та методи інтернатури й супервізії;
- оцінювати доцільність застосування різних форм та методів у конкретних ситуаціях;
- використовувати основні методи інтернатури (спостереження, ведення записів);
- застосовувати базові методи супервізії (ставити відкриті запитання, активно, слухати);

- оцінювати доцільність та можливість застосування різних освітніх інновацій у конкретному закладі дошкільної освіти;
- обґрунтовано обирати інноваційні технології, форми та методи, що відповідають потребам дітей, можливостям педагогів, особливостям закладу;
- застосовувати конкретні освітні інновації в освітньому процесі.

Установки щодо:

- формування і реалізації в освітньому процесі закладу дошкільної освіти компетентнісного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного, інклюзивного підходів на основі міжнародного досвіду;
- здатності до особистісного та професійного розвитку;
- дотримання основних етичних норм у процесі інтернатури та супервізії;
- узаємодії з колегами щодо впровадження інновацій.

Модуль 2. Психологічний компонент

Тема 2.1. Технології здійснення позитивного впливу на колектив закладу: формування творчої особистості педагога ЗДО. Принципи, специфіка

Функції педагогічної діяльності. Дослідно-творча функція педагогічної діяльності. Базові поняття теорії творчості: креативність, творчість, творча діяльність. Педагогічна творчість: ознаки педагогічної креативності. Критерії творчої педагогічної діяльності. Рівні творчої педагогічної діяльності. Принципи педагогічної творчості.

Тема 2.2. Сучасні форми, методи, технології та засоби навчання, що сприяють розвитку власної уваги, саморегуляції, подоланню стресу, керуванню емоціями, порозумінню

Здоров'язбережувальна компетентність як одна з ключових у закладі дошкільної освіти. Безпечне і здорове освітнє середовище: загальна характеристика. Умови ефективного функціонування учасників навчально-виховного процесу. Потреби здобувачів освіти. Теорія емоційного інтелекту. Методичні основи використання арттерапії в умовах закладу дошкільної освіти. Фактори стресу в професійній діяльності. Ознаки стресової реакції учасників освітнього процесу. Особливості реагування організму людини на травматичні умови. Саморегуляція емоційних станів. Здатність до адаптованості та стресостійкості. Емоційна підтримка учасників освітнього процесу.

Тема 2.3. Техніки саморегуляції емоційного стану. Підвищення психологічної стійкості й техніки збереження психофізіологічних резервів особистості: психологічна допомога дитині та її родині

Психологічний супровід педагогічного персоналу закладу дошкільної освіти. Зміст понять «резилентність» та «емоційна саморегуляція». Класифікація стресорів у професійній діяльності. Перша психологічна допомога: загальна характеристика. Механізми стресостійкості особистості. Здатність до саморегуляції учасників навчально-виховного процесу. Ресурси стресостійкості особистості. Методи психологічної допомоги дитині та її родині. Техніки підвищення психологічної стійкості учасників освітнього процесу. Модель ресурсної психотерапії.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- особливостей творчої діяльності педагогічного працівника;
- ознак, специфіки, принципів творчої діяльності педагогічних працівників;
- основних видів здоров'язбережувальних технологій терапевтичного спрямування;
- особливостей використання здоров'язбережувальних технологій терапевтичного спрямування у ЗДО;
- методичних основ використання арттерапії в умовах ЗДО;
- етіології стресу / дистресу та його впливу на людину;
- основ психічної регуляції;
- технік емоційної підтримки учасників освітнього процесу;
- механізмів розвитку емоційної стійкості, техніки саморегуляції емоційного стану;
- способів збереження особистого психічного здоров'я;
- механізмів збереження та відновлення ресурсів стресостійкості;
- сучасних теоретичних парадигм щодо створення та збереження психофізіологічних резервів організму;
- алгоритму надання психологічної допомоги дитині та її родині.

Уміння та навички:

- проєктувати та аналізувати власну творчу професійну діяльність;
- використовувати здоров'язбережувальні технології (усвідомлення та керування власними емоціями) в освітньому процесі;
- застосовувати техніки зниження емоційної напруги;
- регулювати стресовий стан під час професійної діяльності;
- реалізовувати інноваційні технології в навчально-виховному процесі у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях;
- керувати власними емоціями у професійній діяльності або під час спілкування з іншими учасниками освітнього процесу;
- створювати умови для ефективного психолого-педагогічного супроводу потреб здобувачів освіти;
- використовувати способи самозбереження психічного здоров'я, запобігання професійному вигоранню;
- ефективно застосовувати психологічні практики згідно з потребами дитини та її родини.

Установки щодо:

- усвідомлення важливості власного творчого розвитку;
- аналізу;
- доцільного використання психологічних практики в освітньому процесі;
- мотивації до збереження психічного здоров'я;
- інноваційності;
- самовдосконалення.

Модуль 3. Цифровий компонент

Тема 3.1. Основи медіаграмотності: запобігання онлайн-злочинам у цифровому середовищі

Розуміння загроз цифрового середовища. Розвиток критичного мислення. Способи та правила використання сучасного медіапростору. Засвоєння правил безпечної поведінки онлайн. Ідентифікація та реагування на онлайн-загрози. Формування етичної поведінки в цифровому середовищі. Поради батькам, що допоможуть навчити дитину вирішувати проблеми та критично мислити. Використання інструментів захисту.

Тема 3.2. Нормативно-правове забезпечення використання ІКТ та електронних освітніх ресурсів в управлінській діяльності закладом дошкільної освіти, їх класифікація та призначення

Динаміка цифровізації освіти. Напрями інформатизації дошкільних установ. Нормативні документи, що регламентують упровадження ІКТ у діяльність ЗДО. Електронне (освітнє) цифрове середовище. Персональне середовище керівника / заступника керівника ЗДО. Класифікація цифрових ресурсів. Типи цифрових засобів освітянина ЗДО. Дистанційна освіта для дошкільнят: платформи для реалізації. Електронні освітні ресурси для комунікації, створення навчальних матеріалів та співпраці.

Тема 3.3. Цифрові сервіси для планування власного професійного розвитку, професійного спілкування, спільної роботи під час управління закладом дошкільної освіти

Способи подання інформації. Цифрові сервіси для планування діяльності (гугл-календар, ментальні карти), професійного розвитку (професійні спільноти, освітні платформи), спільної роботи та взаємодії (гугл-сервіси, онлайн-дошки, сайти, опитувальники) тощо.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- основ медіаграмотності, способів та правил використання сучасного медіапростору, культури користування мережею «Інтернет»;
- різних видів онлайн-злочинів;
- різних технологічних засобів захисту;
- переліку нормативних документів, що регламентують упровадження ІКТ у діяльність ЗДО;
- цифрових ресурсів для забезпечення онлайн-комунікації, створення навчальних матеріалів та співпраці;
- понять «цифрові технології» та «цифровий контент»;
- способів подання інформації.

Уміння та навички:

- здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
- розрізняти достовірні джерела від фейкових, виявляти маніпуляції та пропаганду в медіаконтенті;
- усвідомлювати відповідальність за свої дії онлайн;
- дотримуватися вимог щодо безпечної поведінки та використання інструментів контролю контенту, захисту персональних даних;
- застосовувати на практиці алгоритм організації дистанційної роботи з колегами / батьками;

- використовувати електронні освітні ресурси для комунікації, створення навчальних матеріалів та співпраці;
- обирати ресурси для професійного розвитку.

Установки щодо:

- дотримання правил використання сучасного медіапростору;
- професійного самовдосконалення;
- професійного саморозвитку;
- безперервного розвитку цифрової компетентності.

Модуль 4. Інклюзивний компонент

Тема 4.1. Вимоги до розвивального та інклюзивного освітнього простору

Подолання соціальних та психологічних бар'єрів. Упровадження педагогіки партнерства. Універсальний дизайн і розумні пристосування в закладах освіти.

Тема 4.2. Складові та механізми розроблення індивідуальної програми розвитку

Індивідуальна програма розвитку (далі – ІПР): зміст та основні функції. Складові ІПР. Крок співпраці в межах реалізації ІПР у закладі дошкільної освіти. Концептуальні складові успішної реалізації ІПР у закладі освіти.

Тема 4.3. Основні форми конструктивної взаємодії з батьками в інтересах дітей

Роль батьків у формуванні освітньої траєкторії дитини. Психологічні особливості сімей та моделі родинного виховання. Вплив родинного середовища на розвиток дитини (емоційний, когнітивний, соціальний аспекти).

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- основних принципів інклюзивного навчання / виховання в ЗДО;
- основних принципів універсального дизайну;
- складових структури ІПР;
- етапності написання ІПР;
- ролі батьків у формуванні освітньої траєкторії дитини;
- психологічних особливостей сімей та моделі родинного виховання;
- впливу родинного середовища на розвиток дитини (емоційний, когнітивний, соціальний аспекти).

Уміння та навички:

- застосовувати принципи універсального дизайну у створенні інклюзивного освітнього середовища закладу освіти;
- складати та розробляти індивідуальну програму розвитку дітей з особливими освітніми потребами в ЗДО;
- установлювати довірливі відносини з батьками, підтримувати регулярний контакт;
- комунікувати чітко та емпатійно, висловлювати думку з повагою, не засуджуючи;
- реагувати на конфліктні ситуації конструктивно: шукати компроміси, вести діалог.

Установки щодо:

- особистісного та професійного розвитку;
- професійного самовдосконалення;
- поваги до ролі родини як першого та постійного виховного середовища дитини;
- відкритого, некритичного ставлення до різноманітних моделей батьківства.

Модуль 5. Мовно-комунікативний компонент

Тема 5.1. Культура усного професійного мовлення: розвиток українськомовної комунікативної компетентності педагогічного працівника закладу дошкільної освіти

Поняття українськомовної комунікативної компетентності. Риторика як наука про красномовство. Мудрість відомих ораторів: практики практикам. Техніка професійної публічної промови: структура, етапи написання та запам'ятовування, алгоритм підготовки. Страх публічних виступів і прийоми його подолання. Психологічні прийоми впливу на слухачів. Маніпуляція та актуалізація. Сучасні методики переконування (сторітелінг). Навчально-мовленнєві ситуації як інструмент формування комунікативної компетентності особистості. Виступи формату TED у педагогічній практиці.

Тема 5.2. Лексика у фаховому спілкуванні освітян

Правописні зміни в чинному Українському правописі, що визначають професійне спілкування освітян. Особливості впровадження правописних інновацій у педагогічному мовленні.

Тема 5.3. Культура писемного ділового спілкування

Офіційно-діловий стиль: його призначення, сфери використання, загальні виразні ознаки. Вимоги до писемного ділового мовлення. Мовні норми офіційно-ділового стилю: уживання термінів і понять, однозначних і багатозначних слів, різних типів речень. Ділові папери в професійній сфері спілкування: заява, пояснювальна записка, клопотання, наказ, розпорядження, протокол, оголошення, характеристика. Оновлені позиції ДСТУ 4163:2020. Типові мовні помилки ділового спілкування.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- стратегії комунікації з учасниками освітнього процесу;
- інструменти вдосконалення індивідуального стилю педагогічного спілкування;
- система комунікативних вправ для формування мовленнєвої компетенції вихованців;
- типових орфографічних помилок фахового мовлення;
- вимог до усного ділового спілкування;
- мовних норм офіційно-ділового стилю;
- вимог до мовного й технічного оформлення основних ділових паперів.

Уміння та навички:

- коригувати особисту траєкторію мовно-комунікативного розвитку;
- використовувати навички педагогічної риторики для реалізації різних видів навчально-педагогічної діяльності;
- уникати типових орфографічних, акцентологічних, лексичних, граматичних помилок фахового мовлення;

- дотримувати стилістичних норм у фаховій діяльності керівника / вихователя-методиста закладу освіти;
- оформлювати ділові папери з урахуванням їхньої специфіки, оновлених позицій ДСТУ 4163:2020 та нововведень Українського правопису (2019).

Установки щодо:

- вибору методичного інструментарію організації освітнього процесу, ефективного для формування мовної особистості;
- готовності використання отриманого мовного досвіду у професійній діяльності згідно із засвоєними нормами та правилами;
- застосування конструктивної комунікації як засобу професійно-педагогічного саморозвитку;
- шанобливого ставлення до української мови як державної;
- постійного вдосконалення рівня мовленнєвої / державомовної компетентності.

Модуль 6. Ціннісно-етичний компонент

Тема 6.1. Професійний стандарт керівника (директора) ЗДО та вимоги до управлінської діяльності

Сутність професійного стандарту керівника (директора) ЗДО. Трудові функції та професійні компетентності керівника (директора) ЗДО. Вимоги до управлінської діяльності. Професійний розвиток керівника (директора) ЗДО

Тема 6.2. Домедична допомога при закритих та відкритих ранах

Відкрита рана, закрита рана, кровотеча, травматичний шок, гомеостаз.

Тема 6.3. Домедична допомога: невідкладні стани

Переохолодження, гіпертермія, отруєння, утрата свідомості, біль у грудях та животі, інсульт, судомі, алергічні реакції, укуси тварин.

Тема 6.4. Узаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням

Ключові компетентності. Сучасні підходи до формування екологічної компетентності. Міжпредметні зв'язки. Узаємозв'язок організму людини з довкіллям. Залежність здоров'я людини від навколишнього середовища. Техногенне та соціальне оточення людини.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- професійного стандарту керівника (директора) ЗДО, його структури, понятійного апарату;
- трудових функцій та професійних компетентностей стандарту;
- класифікації ран;
- прийомів тимчасової зупинки кровотечі;

- ознак травматичного шоку;
- алгоритм дій у невідкладних станах;
- ознак переохолодження, гіпертермія, отруєння, утрата свідомості, біль у грудях та животі, інсульт, судоми, алергічні реакції, укуси тварин;
- узаємозв'язку між організмами й умовами довкілля;
- впливу людини на навколишнє середовище.

Уміння та навички:

- сформулювати розуміння про основний зміст та можливості професійного стандарту керівника (директора) ЗДО;
- класифікувати трудові функції та професійні компетентності професійного стандарту керівника (директора) ЗДО;
- розпізнавати типи ран та оцінювати загрозу для життя;
- використовувати доступні засоби зупинки кровотеч;
- надавати допомогу при травматичному шоці;
- застосовувати алгоритм дій у різних невідкладних станах;
- надавати першу допомогу при переохолодженнях, гіпертермії, отруєннях, утраті свідомості, болю в грудях та животі, інсульті, судомах, алергічних реакціях, укусах тварин;
- здійснювати управління ЗДО з використанням інструментарію з доведеною ефективністю;
- прогнозувати наслідки впливу діяльності людини на навколишнє середовище.

Установки щодо:

- педагогічної рефлексії;
- збереження здоров'я людини як найвищої цінності;
- підвищення рівня знань з домедичної допомоги потерпілим;
- дбайливого ставлення до навколишнього середовища;
- особистісного та професійного розвитку.

Модуль 7. Фаховий компонент «Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу. Упровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти»

Тема 7.1. Підсумкова конференція «Доступна та якісна дошкільна освіта. Умови реалізації Державного стандарту дошкільної освіти»

Шляхи підвищення якості дошкільної освіти в Україні. Нові вектори Базового компонента дошкільної освіти (державного освітнього стандарту). Характеристика умов реалізації Державного стандарту дошкільної освіти, базові принципи.

Тема 7.2. Особистісна компетентність дитини. Характеристика освітнього напрямку «Особистість дитини»: рухова та здоров'язбережувальна компетентності

Сутнісна характеристика освітнього напрямку «Особистість дитини». Особистісна, рухова та здоров'язбережувальна компетентності. Реалізація Стратегії гендерної рівності до 2030 року в дошкільній освіті.

Тема 7.3. Домінанта освітнього напрямку «Гра дитини»

Сутність і зміст освітнього напрямку «Гра дитини». Складові ігрової компетентності дітей дошкільного віку та показники її сформованості. Реалізація цінностей та цілей дошкільної освіти крізь призму ігрової діяльності дитини. Гра як спосіб життєдіяльності дитини дошкільного віку та умова її особистісного розвитку. Здатність і готовність вихователів використовувати ігровий арсенал сучасної дошкільної дидактики. Підхід «Навчання через гру» як наскрізний у взаємодії педагога з дитиною в закладі освіти.

Тема 7.4. Зміст та завдання освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі»

Мета й завдання освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі». Особливості засвоєння дитиною законів природи, формування природодоцільної поведінки. Пізнавальна, дослідницька, трудова, ігрова діяльність як пріоритетні для формування природничо-екологічної компетентності дошкільників. Освіта для сталого розвитку у ЗДО. Домінантні складники освіти для сталого розвитку – екологічний, економічний і соціальний. Основні механізми та інструменти освіти для сталого розвитку. Формування в дітей дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Тема 7.5. Нові вектори, зміст та завдання освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

Нові підходи до організації освітньої взаємодії дітей за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». Зміст, структура й результативні показники сформованості ключових компетентностей: предметно-практичної, технологічної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької. Стратегічні й тактичні кроки щодо набуття дитиною дошкільного віку предметно-практичної, технологічної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентностей.

Тема 7.6. Нові стратегії змістового компонента освітнього напрямку «Дитина в соціумі»

Мета освітнього напрямку «Дитина в соціумі». Соціально-громадянська компетентність. Формування соціально-громадянської компетентності дитини дошкільного віку в різних видах діяльності. Використання різних форм, методів та засобів для реалізації завдань освітнього напрямку «Дитина в соціумі» у ЗДО.

Тема 7.7. Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»

Зміст та завдання освітнього напрямку «Мовлення дитини». Характеристика цілісного підходу до формування мовленнєвої компетентності як одного з ключових критеріїв та умови становлення й розвитку мовленнєвої особистості дошкільника. Особливості забезпечення активної мовленнєвої практики для накопичення дитиною власного досвіду, адекватного використання мовлення в різних життєвих ситуаціях. Націлення педагогів на осмислення інноваційного підходу до організації мовленнєвої роботи з дошкільниками. Характеристика ефективних дидактичних засобів розвитку мовленнєвої компетентності дітей.

Тема 7.8. Особливості змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва»

Напрямок «Дитина у світі мистецтва БКДО». Сутність мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку. Реалізація Стратегії розвитку читання до 2032 року в дошкільній освіті.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- ключових показників доступності до якісної дошкільної освіти;
- умови реалізації стандарту дошкільної освіти;
- розвивального потенціалу педагогічної взаємодії як чинника особистісного розвитку дитини, що забезпечує якість освітніх результатів;
- трансформації підходів до змістового наповнення та методичного супроводу фізкультурно-оздоровчої діяльності ЗДО;
- сутності ігрової діяльності як форми пізнання дитиною світу та провідної діяльності дітей дошкільного віку;
- видів діяльності, пріоритетних для формування природничо-екологічної компетентності;
- основних механізмів та інструментів освіти для сталого розвитку;
- характеристики набуття предметно-практичної, технологічної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентностей;
- сутності формування соціально-громадянської компетентності дитини дошкільного віку в різних видах діяльності;
- форм, методів та засобів для реалізації освітнього напрямку «Дитина в соціумі»;
- характеристики набуття мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей дітей дошкільного віку;
- особливостей змістового наповнення освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва»;
- характеристики результатів набуття мистецько-творчої компетентності.

Уміння та навички:

- знаходити за освітніми напрямами показники компетентності дитини;
- визначати зміст кожної умови реалізації стандарту дошкільної освіти;
- організовувати освітній процес у ЗДО на засадах особистісно-зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів;
- урахувати умови розвитку особистісної, рухової та здоров'язбережувальної компетентностей дитини в освітньому просторі ЗДО у співпраці із сім'єю;
- упроваджувати засоби ігрової діяльності до освітнього процесу відповідно до навчальних потреб, мети, завдань;
- використовувати різні форми, методи та засоби для формування природничо-екологічної компетентності освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» у ЗДО;
- планувати освітній процес у ЗДО з урахуванням завдань освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»;
- застосовувати різні форми, методи та засоби для реалізації завдань освітнього напрямку «Дитина в соціумі» у закладі дошкільної освіти;
- планувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням завдань освітнього напрямку «Мовлення дитини»;
- планувати освітній процес у ЗДО з урахуванням завдань освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва».

Установки щодо:

- удосконалення освітнього процесу;
- систематичного оновлення фахових знань та збагачення інноваційного досвіду;
- усвідомлення важливості збереження ігрової діяльності як провідної діяльності дітей дошкільного віку;

- сформованості гуманістичних цінностей, широкого світогляду;
- систематичного оновлення фахових знань та збагачення інноваційного досвіду;
- когнітивної гнучкості;
- критичного мислення;
- аналізу та рефлексії;
- інноваційності;
- самоаналізу, саморозвитку.

Модуль 8. Фаховий компонент «Організація управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти»

Тема 8.1. Програма розвитку закладу дошкільної освіти: акценти практичного втілення

Програма розвитку ЗДО як локальний стратегічний документ ЗДО. Три основні частини програми розвитку. Управлінські дії з організації процесу розроблення програми розвитку. Структура інформаційно-статистичної довідки та стратегічного аналізу. Побудова концептуального проєкту розвитку ЗДО.

Тема 8.2. Загальні вимоги до організації та технології формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі дошкільної освіти

Якість освіти у світовому вимірі. Принципи менеджменту якості: стандарти ISO 9000. Складові елементи внутрішньої системи якості. Самооцінювання освітньої діяльності (вимоги, критерії та індикатори; рівні якості). Проєктування / розбудова організаційної структури, процесів і ресурсів внутрішньої системи якості закладу освіти.

Тема 8.3. Інструменти аналізу функціонування і розвитку закладу освіти: механізм моніторингу професійної діяльності педагога. Способи відстеження динаміки

Теоретичні основи моніторингу (види, рівні, принципи, об'єкти, вибірка, програма моніторингу тощо). Еталонні операційні описи професійної діяльності педагога (вимоги, критерії, індикатори). Методи та інструменти моніторингу. Методи аналізу й інтерпретації результатів моніторингу.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- програми розвитку закладу дошкільної освіти як локального стратегічного документа;
- основних частин стратегічного документа;
- складових якості освіти як об'єкта управління;
- структури системи забезпечення якості (компоненти, процедури, механізми);
- вимог, критеріїв, індикаторів для самооцінювання освітньої діяльності;
- структури положення про внутрішню систему якості закладу освіти;
- теоретичних основ моніторингу (види, рівні, принципи, об'єкти, вибірка, програма моніторингу тощо);
- еталонних операційних описів професійної діяльності педагога (вимоги, критерії, індикатори);
- методів та інструментів моніторингу.

Уміння та навички:

- окреслювати управлінські дії з організації процесу розроблення програми розвитку закладу;
- створювати інформаційно-статистичну довідку про заклад освіти;
- реалізовувати проектування / розбудову організаційної структури, процесів і ресурсів внутрішньої системи якості закладу освіти;
- проектувати / реалізовувати модель моніторингу професійної діяльності педагога на інституційному рівні.

Установки щодо:

- лідерства та дотримання цінностей, сформованих у закладі;
- аналітичності;
- педагогічної рефлексії;
- інноваційності;
- критичного мислення;
- самовдосконалення;
- відповідальних та свідомий дій.

Модуль 9. Безперервний особистісний та професійний розвиток керівника закладу дошкільної освіти

Тема 9.1. Аналіз підсумків діяльності ЗДО за навчальний рік як форма оцінювання освітніх та управлінських процесів

Аналіз діяльності ЗДО за навчальний рік як основа розроблення плану роботи. Основні блоки аналізу та їх варіанти. Вплив внутрішньої моделі самооцінювання освітніх й управлінських процесів на зміст блоків аналізу. Формування річних завдань за результатами аналізування.

Тема 9.2. Управлінський потенціал керівника закладу дошкільної освіти

Ролі сучасного керівника закладу освіти. Структура управлінської компетентності керівника закладу освіти. Підвищення ефективності управління ЗДО в сучасному освітньому просторі.

Тема 9.3. Сутність, зміст, методи та способи здійснення саморефлексії, самооцінювання власної професійної діяльності

Професійна рефлексія та умови її формування. Інструменти самоаналізу й самооцінки професійної діяльності. Анкета самооцінювання для керівників.

Тема 9.4. Педагогічна рада як колегіальний орган управління

Сутність діяльності педагогічної ради відповідно до повноважень колегіального органу управління. Цикл засідань педагогічної ради на навчальний рік. Основні заходи з підготовки до засідання педагогічної ради. Особливості формування порядку денного засідання педагогічної ради.

Тема 9.5. Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти в освітньому процесі ЗДО: використання освітніх та парціальних програм

Організація освітнього процесу відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», інших нормативно-правових актів, плану роботи на рік. Здійснення

освітнього процесу відповідно до вибраних педагогами освітніх, парціальних програм. План роботи з дітьми та їхніми батьками, складений за освітніми й парціальними програмами, що спрямовується на розвиток особистості, обдарувань, досягнення результатів, визначених державним стандартом.

Тема 9.6. Педагогічна практика в закладі дошкільної освіти: педагогічне наставництво як умова стимулювання творчого зростання молодих педагогів

Актуальність проблеми творчого зростання молодих педагогів в умовах сучасних освітніх змін. Основні моделі та форми наставництва. Роль наставника у професійному становленні молодого педагога. Забезпечення методичної та організаційної підтримки наставницької діяльності на рівні ЗДО. Практичні рекомендації щодо впровадження та удосконалення програм наставництва.

Тема 9.7. Педагогічна практика в закладі дошкільної освіти: сучасні форми роботи ЗДО з батьками

Значення ефективної співпраці ЗДО та сім'ї для всебічного розвитку дитини. Традиційні форми роботи з батьками та їхня трансформація в сучасних умовах. Сучасні цифрові форми роботи ЗДО з батьками (онлайн-комунікація, онлайн-платформи та додатки, інтерактивний контент, інноваційні очні форми роботи з батьками з елементами інтерактиву тощо). Роль батьків як активних учасників освітнього процесу

Тема 9.8. Захист випускних робіт «Особливості діяльності закладу дошкільної освіти, дитячого колективу»

Основна мета ЗДО, провідна діяльність, організація освітнього процесу. Роль педагога. Співпраця з батьками. Створення безпечного та здорового освітнього середовища. Формування особливостей дитячого колективу в ЗДО. Розвиток соціальних навичок у дошкільників.

Очікувані результати охоплюють:

Знання та розуміння:

- структури та добору основних блоків аналізування діяльності закладу за навчальний рік;
- особливостей формування внутрішньої моделі самооцінювання освітніх та управлінських процесів;
- складових професійної компетентності керівника закладу освіти;
- напрямів розвитку управлінських здібностей керівника;
- професійної рефлексії, її цілей і завдань, умов формування саморефлексії;
- напрямів розвитку рефлексивних умінь, інструментів самоаналізу та самооцінки професійної діяльності;
- системи планування діяльності ЗДО;
- повноважень колегіального органу управління;
- етапів та складових підготовки до проведення засідань педагогічної ради;
- особливостей здійснення освітнього процесу відповідно до вибраних педагогами ЗДО освітніх, парціальних програм;
- структури освітньої та парціальної програм;
- основних моделей та форм наставництва;
- ролі наставника у професійному становленні молодого педагога;
- традиційних форм роботи з батьками в сучасних умовах;
- сучасних цифрових форм роботи ЗДО з батьками;

- принципів планування освітнього процесу.

Уміння та навички:

- установлювати структурні блоки аналізу підсумків діяльності ЗДО за навчальний рік;
- формулювати річні завдання на підставі результатів аналізу;
- усвідомлювати власні управлінські здібності;
- визначати потрібні інструменти розвитку власного управлінського потенціалу керівника;
- визначати потрібні інструменти саморефлексії, самоаналізу й самооцінювання;
- складати план роботи з дітьми та їх батьками за освітніми й парціальними програмами;
- визначати цикл засідань педагогічної ради на навчальний рік;
- передбачати основні заходи щодо підготовки до засідання педагогічної ради;
- планувати та організовувати процес наставницької взаємодії;
- надавати конструктивний, своєчасний та підтримувальний зворотний зв'язок;
- планувати, організовувати та координувати роботу педагогічного колективу щодо впровадження сучасних форм співпраці з батьками;
- мотивувати педагогів до використання інноваційних підходів у роботі з батьками, створювати сприятливу атмосферу для експериментів та обміну досвідом;
- ефективно комунікувати з батьківською громадою, установлювати довірливі партнерські відносини, залучати батьків до активної участі в житті ЗДО.

Установки щодо:

- професійного самовдосконалення;
- професійного саморозвитку;
- рефлексії;
- критичного мислення.

Рекомендовані джерела:

1. Байер О. О. Оцінюємо соціально-громадянську компетентність дошкільників / О. О. Байер // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2022. – № 11. – С. 4–13.
2. Беленька Г. В. Якість дошкільної освіти в Україні та країнах ЄС: параметри виміру та методичний супровід [Електронний ресурс] / Г. В. Беленька, О. М. Коваленко, Т. Ю. Шинкар. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 08.05.2025).
3. Библик Д. Д. Педагогіка партнерства: виховуємо лідерів / Д. Д. Библик // Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи : зб. наук. пр. / за заг. ред. Г. В. Беленької, В. І. Бондар, І. М. Шоробури. – Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2020. – С. 24–31.
4. Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : метод. посіб. для вихователя / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – Київ : Генеза, 2017. – 160 с.
5. Брежнева О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія : монографія / О. Г. Брежнева. – Мелітополь : Видавничий будинок, 2018. – 481 с.
6. Волинець Ю. О. Інноваційні технології навчання в державних закладах дошкільної освіти: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Ю. О. Волинець, Д. О. Дорохова. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 08.05.2025).
7. Гавриш Н. В. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку : навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш, С. А. Васильєва, В. В. Рагозіна ; за заг. ред. Н. В. Гавриш. – Кропивницький : Імекс-ЛДТ, 2021. – 158 с.
8. Гавриш Н. В. Виховуємо патріотів змалечку / Н. В. Гавриш // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2022. – № 5/6. – С. 4–9.

9. Гавриш Н. В. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : парціальна програма для дітей дошкільного віку / Н. В. Гавриш, О. І. Пометун. – Київ : ІП НАПН України, 2019. – 24 с.
10. Гавриш Н. В. Сталий розвиток: стосується кожного / Н. В. Гавриш, О. І. Пометун // Дошкільне виховання. – 2018. – № 3. – С. 2–6.
11. Гавриш Н. В. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей / Н. В. Гавриш, К. Л. Крутій // Дошкільне виховання. – 2019. – № 10. – С. 7–12.
12. Гладирь І. П'ять вправ, щоб стати Демосфеном. Як гарно розмовляти українською мовою [Електронний ресурс] (дата публікації: 16.09.2022) / І. Гладирь // YouTube. – Електронні відео дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
13. Грядуща Н. В. Використання цифрових технологій під час управління закладом дошкільної освіти / Н. В. Грядуща, М. П. Шевченко // Інноваційна педагогіка. – 2020. – Вип. 21. – Т. 3. – С. 164–168.
14. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. / упоряд. О. Г. Косенчук, І. М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. – Харків : Ранок, 2021. – 240 с.
15. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. / А. М. Гризовський, П. Б. Волянський, С. І. Кашченко. – Київ : Скіф, 2023. – 216 с.
16. Домедична допомога на місці події : практ. посіб. / П. Б. Волянський, А. М. Гризовський, С. О. Гур'єв [та ін.] ; за заг. ред. д. н. держ. упр., проф. П. Б. Волянського та д. мед. н., проф. С. О. Гур'єва. – Херсон : Гельветика, 2020. – 224 с.
17. Домедична допомога при ранах і кровотечах : метод. реком. – Київ : Національний університет охорони здоров'я України, 2021. – 80 с.
18. Доценко С. О. Цифрові технології в дошкільній освіті : метод. рек. для здобувачів другого рівня вищ. освіти ф-ту дошк. освіти. / С. О. Доценко, О. У. Холтобіна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди – Харків, 2022. – 152 с.
19. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія : навч. посібник. / Т. В. Дуткевич. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 392 с.
20. Єльнікова Н. І. Українська мова професійного спрямування: мовні норми : навч. посіб. / Н. І. Єльнікова, І. М. Голопич, Д. В. Полтавська. – Харків : ХНУВС, 2019. – 182 с.
21. Ємчик О. Розвиток математичних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами сюжетно-рольових ігор [Електронний ресурс] / О. Ємчик, Л. Коменда // Acta Paedagogica Volyniensis. – 2022. – Вип. 1. – Т. 1. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 08.05.2025).
22. Замелюк М. І. Ігровий простір дитини дошкільного віку: місце і роль дорослого / М. І. Замелюк // Академічні студії. Серія: Педагогіка : зб. наук. пр. – 2021. – Вип. 2. – С. 42–46.
23. Замелюк М. І. Роль дорослого в розгортанні вільної дитячої гри / М. І. Замелюк. // Палітра педагога. – 2021. – № 5–6. – С. 3–6.
24. Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат : матеріали І Всеукр. міждисциплінарної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 08 квітня 2021 р.) / упор. З. І. Удич. – Тернопіль : ТНПУ, 2021. – 225 с.

25. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. [редкол. : В. І. Очеретянко (гол.) та ін.] – Хмельницький : ХОППО, 2019. – 550 с. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
26. Кадровий менеджмент : зб. метод. рек. / В. В. Стойкова, І. О. Трубнікова, Л. Л. Козирева, О. О. Мілейко, А. І. Тюпа, Л. В. Погорелова ; за заг. ред. В. В. Стойкової. – Миколаїв : МОППО, 2021. – 84 с.
27. Компанець Н. М. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ : навч.-метод. посіб. / Н. М. Компанець, І. В. Луценко, Л. В. Коваль. – Київ : Атопол, 2018. – 100 с.
28. Косенчук О. Г. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому [Електронний ресурс] / О. Г. Косенчук, І. М. Новик // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2020. – № 12. – С. 4–9. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 08.05.2025).
29. Косенчук О. Г. Дитина в соціумі. Впроваджуємо базовий компонент дошкільної освіти / О. Г. Косенчук // Дошкільне виховання. – 2021. – № 4. – С. 3–8.
30. Косенчук О. Г. Світові тенденції та напрями розвитку дошкільної освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Косенчук // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2021. – № 31. – С. 43–56. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
31. Кошель А. П. Використання елементів арт-терапії в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти : навч.-метод. посіб. / А. П. Кошель, Н. П. Кульбако. – Чернігів : ФОП Баликіна О. В. – 2020. – 90 с.
32. Крутій К. Л. Емпіричне дослідження вільної гри дитини в умовах закладу дошкільної освіти під час проведення «Дня без іграшок» / К. Л. Крутій // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. – 2019. – № 1. – С. 26–44.
33. Крутій К. Л. Що таке сенсорно збагачене середовище / К. Л. Крутій, О. М. Попович // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2020. – № 10. – С. 6–10.
34. Кузьма І. І. Формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку: теорія і технологія [Електронний ресурс] : монографія / І. І. Кузьма; за наук. ред. проф. В. М. Чайки. – Тернопіль : Осадця Ю. В., 2019. – 188 с. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
35. Культура добросусідства : комплект програм спеціального інтегрованого курсу для закладів освіти України / кол. авт. під керівництвом М. А. Араджионі. – Київ : ЛітМір, 2018. – 260 с.
36. Лукіна Т. О. Педагогічна діагностика: завдання, методи, інструменти : навч.-метод. матеріали до модуля. – Київ : Проект Рівний доступ до якісної освіти, 2007. – 50 с.
37. Любченко Н. В. Супервізія як технологія післядипломної освіти педагогічних працівників у контексті Концепції «Нова українська школа» [Електронний ресурс] / Н. В. Любченко, Н. І. Білик // Імідж сучасного педагога. – 2021. – № 5. – С. 5–13. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
38. Лях Г. Р. Сутність і форми педагогічного наставництва [Електронний ресурс] / Г. Р. Лях // Проблеми та перспективи розвитку освіти : зб. наук. пр. – Київ, 2016. – С. 22–24. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
39. Маляр Л. В. Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за кордоном [Електронний ресурс] : метод. реком. до практ. занять і самостійної роботи / Л. В. Маляр, Г. М. Шикітка. – Ужгород, 2023. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).

40. Назаревич В. В. Я АРТ. Посібник із саморегуляції методами арттерапії / В. В. Назаревич. – Київ : Астамир, 2020. – 120 с.
41. Нікітіна А. В. Риторика : навч. посіб. / А. В. Нікітіна, Г. К. Барилова, М. В. Кравченко. – Старобільськ : ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021. – 99 с.
42. Олешко П. М. Структура управлінської компетентності керівника освітнього закладу в системі післядипломної педагогічної освіти / П. М. Олешко, Н. О. Кінах // Вісник післядипломної освіти. Педагогічні науки. – 2019. – Вип. 9. – С. 113–132.
43. Онкович А. Д. Нове в медіаосвіті: мовно-педагогічна блогодидактика / А. Д. Онкович, М. М. Боголюбова // Інновації та традиції у мовній підготовці іноземних студентів : тези доп. Міжнар. наук.-практ. семінару. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – С. 195–199.
44. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
45. Пентиліук М. І. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посіб. / М. І. Пентиліук, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. – Київ, 2019. – 224 с.
46. Петренко В. А. Управлінська компетентність керівника закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект / В. А. Петренко // Імідж сучасного педагога. – 2022. – № 2. – С. 22–25.
47. Піроженко Т. О. Відповідальність дорослого перед дитячою грою: стратегічний орієнтир / Т. О. Піроженко // Вихователь-методист. – 2017. – № 2. – С. 5–10.
48. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії / О. А. Половіна // Мистецтво та освіта. – 2020. – № 3. – С. 34–40.
49. Половіна О. А. Дитина у світі мистецтва / О. А. Половіна // Дошкільне виховання. – 2021. – № 2. – С. 3–8.
50. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи [Електронний ресурс] : зб. статей VI міжнар. наук.-метод. конф. (м. Київ, 20–21 квітня 2018 р.) – Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. – 244 с. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
51. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 «Про затвердження Положення про дошкільний навчальний заклад» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 86 / Кабінет Міністрів України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (Дата звернення: 13.05.2025).
52. Про дошкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX / Верховна Рада України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (Дата звернення: 13.05.2025).
53. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення 08.05.2025).
54. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 / Кабінет Міністрів України. –

- Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 08.05.2025).
55. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти [Електронний ресурс] : наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71 / Державна служба якості освіти України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
 56. Про затвердження Положення про педагогічну інтернатуру [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 25.10.2021 № 1128 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 57. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах [Електронний ресурс] : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441 / Міністерство охорони здоров'я України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 58. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 59. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 / Кабінет Міністрів України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 60. Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 61. Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» [Електронний ресурс] : лист Міністерства освіти і науки України від 04.04.2022 № 1/3872-22 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 62. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013 – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
 63. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р / Кабінет Міністрів України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 09.05.2025).
 64. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022–2024 роки з її реалізації [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.12.2022 № 1163-р / Кабінет Міністрів України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
 65. Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023–2025 роки [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2023

- № 190-р / Кабінет Міністрів України. – Електрон. текст. дан.– Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
66. Програми розвитку дітей [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 02.05.2025).
67. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів : метод. посіб. / С. О. Богданов, О. В. Залеська, О. В. Федорець, К. Є. Ключко, О. В. Флярковська. – Київ : Пульсари, 2021. – 54 с.
68. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів : метод. посіб. / С. О. Богданов, О. В. Залеська, О. В. Федорець, К. Є. Ключко, О. В. Флярковська. – Київ : Пульсари, 2021. – 54 с.
69. Прохорова Л. А. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства / Л. А. Прохорова, Т. В. Зав'ялова, О. В. Непша // Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю до 95-річчя Мелітопольського держ. пед. ун-ту ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, 20–21 квітня 2018 р.). – Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2018. – 146 с.
70. Психологічна допомога дитині та сім'ї : практикум. / Л. І. Магдисюк, М. І. Замелюк, О. І. Беспарточна, Н. В. Борбич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 280 с.
71. Радул О. Тенденції розвитку дошкільного виховання в сучасному світі [Електронний ресурс] / О. Радул / Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – 2020. – № 60. – С. 135–144. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
72. Романюк І. А. Без чого функція контролю не буде якісною і мотивувальною. Напрями внутрішнього моніторингу якості освітнього процесу. Контроль й аналіз: 8 типових помилок під час впровадження / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 6.
73. Романюк І. А. Внутрішній контроль у запитаннях і відповідях [Електронний ресурс]. / І. А. Романюк // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2020. – № 12.
74. Романюк І. А. Методи опитування та вивчення : як побачити реальну картину життя закладу / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 9.
75. Романюк І. А. Нащо винаходити велосипед, або Внутрішня система забезпечення якості освіти у Плані роботи закладу (взаємозв'язок між блоками аналізу, розділами Плану роботи на рік і вимогами законодавства) / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 8.
76. Романюк І. А. Оцінюєте якість освітнього процесу? Оберіть доречні методи / І. А. Романюк. // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 9.
77. Романюк І. А. План роботи закладу дошкільної освіти. Принципи, структура, зміст. Крок за кроком до реального плану ефективних дій / І. А. Романюк. – Тернопіль : Мандрівець, 2019. – 136 с.
78. Романюк І. А. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти: складаємо локальний документ ЗДО / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 12.
79. Романюк І. А. Про план роботи, дистанційну роботу, засідання педради : відповіді експерта / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 6.
80. Романюк І. А. Складаємо Програму розвитку закладу : інформаційно-аналітична частина / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2021. – № 5.

81. Романюк І. А. Складаємо Програму розвитку закладу: концептуальна частина / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2021. – № 7.
82. Романюк І. А. Слідами методичних рекомендацій МОНУ про планування діяльності закладу / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2021. – № 8.
83. Романюк І. А. Хто і як має створити Програму розвитку ЗДО – документ стратегічного значення / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2021. – № 4.
84. Романюк І. А. Щоб не розгубитися у класифікації й не заплутати процес – обирайте контроль за змістом / І. А. Романюк // Практика управління дошкільним закладом. – 2020. – № 7.
85. Себало Л. І. Здоров'язбережувальні технології як складники оздоровлення учнів початкової школи під час воєнного стану: теоретичний аналіз / Л. І. Себало, І. В. Рашковська // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2022. – Вип. 8. – С. 88–92.
86. Слюсар А. С. Дитинство серед природи / А. С. Слюсар, Н. М. Шабер // Дошкільне виховання. – 2020. – № 2. – С. 11–15.
87. Стаєнна О. О. Ігрова діяльність дошкільників: сучасний формат / О. О. Стаєнна // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2018. – № 10. – С. 38–42.
88. Стилїстика української мови (Теоретичні основи стилїстики. Художньо-виразні засоби мовлення) : навч.-метод. посїб. для студ.-філологів закл. вищ. освїти / Міністерство освїти і науки України, Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, Ф-т укр. філол., Каф. укр. мови та методики її навчання; уклад. І. І. Коломїєць. – Умань : Візаві – 2019. – 240 с.
89. Стратулат Н. В. Правописні зміни в новому українському правописі: особливості реалізації у фаховому мовленні / Н. В. Стратулат, Г. П. Проценко // Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Фїлологія. Соціальні комунікації. – 2020. – Т. 31 (70). – № 1. – Ч. 1. – С. 124–128.
90. Український правопис. – Київ : Наукова думка, 2019. – 391 с.
91. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів [Електронний ресурс] : ДСТУ 4163:2020 / Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
92. Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху [Електронний ресурс] : ДСТУ ISO 9004:2018 / Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
93. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : навч. посїб. / уклад. Л. А. Мартинець. – Вінниця, 2018. – 196 с.
94. Фамільярська Л. Л. Інтеграція цифрових технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти / Л. Л. Фамільярська // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2021. – № 11. – С. 174–183.
95. Федорова М. А. Особливості розвитку ігрової компетентності дитини у контексті наступності між дошкільною освітою і початковою школою / М. А. Федорова // Система підготовки майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи : колективна монографія. – Житомир : О. О. Євенок, 2019. – С. 300–314.
96. Федорова М. А. Підходи до розвитку ігрової діяльності у дошкільному віці / М. А. Федорова // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-

- практ. інтернет-конф. / ВДПУ ім. М. Коцюбинського (м. Вінниця, 22–23 квітня 2021 р.). – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2021. – Вип. 10. – С. 418–421.
97. Харькова Є. Д. Інноваційна діяльність вихователя в освітньому процесі закладів дошкільної освіти [Електронний ресурс] / Є. Д. Харькова, С. Л. Парфілова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2023. – № 2 (126). – С. 284–298. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (Дата звернення: 13.05.2025).
98. Хворостяний І. Виступи формату TED у навчанні [Електронний ресурс] (дата публікації : 31.10.2019) / І. Хворостяний // YouTube. – Електронні відео дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).
99. Шевчук А. С. Мистецька освіта дітей: традиції та інновації в оновленому БКДО. / А. С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2021. – № 4. – С. 16–19.
100. Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти [Електронний ресурс] : лист Міністерства освіти і науки України від 16.03.2021 № 1/9-148 / Міністерство освіти і науки України. – Електрон. текст. дан. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (Дата звернення: 13.05.2025).
101. Юрченко Л. І. Екологічні аспекти морального-етичного виховання / Л. І. Юрченко // Концептуальні засади модернізації системи освіти в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 01 лютого 2018 р.). – Харків : Знання, 2018. – С. 169.
102. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти [Електронний ресурс] : електронний poradnik для директора ЗДО. – Київ : Експертус, 2021. – Режим доступу : [Покликання на ресурс](#) (дата звернення: 13.05.2025).